

Gemeente Amsterdam
Stadsdeel West

Meer ruimte voor West

Dit is de startnotitie van D66, PvdA en GroenLinks voor de bestuurscommissie West. Participatie, emancipatie, duurzaamheid en solidariteit zijn de waarden onder dit akkoord. Hiermee gaan we de komende weken de buurten in om de ambities beter vorm te geven.

Inleiding

De kiezer heeft gesproken met een luide, duidelijke stem. Op woensdag 19 maart koos de Amsterdammer een nieuwe bestuurscommissie. D66 won de verkiezingen en initieerde open gesprekken met alle partijen. Daar kwam uit dat D66, samen met PvdA en GroenLinks, met de input van andere partijen, het dagelijks bestuur zal vormen. Ter inspiratie zijn openbare bijeenkomsten geweest, waar ook Piratenpartij en SP aanwezig waren. De SP heeft aangegeven vanuit haar eigen standpunten constructief mee te willen denken. De SP staat positief tegenover het voorstel om per lid van het algemeen bestuur één buurt te adopteren. Piratenpartij, D66, PvdA en GroenLinks komen tot aanvullende afspraken in de appendix.

De nieuwe bestuurscommissie

Wij zijn de ogen en de oren. Wij zijn de handen. Wij zijn het hart van West. De rol van de bestuurscommissie is nieuw en er zijn nog veel onduidelijkheden omtrent budget en invulling van taken. De gemeenteraad in de Stopera heeft een controlerende en kader stellende functie. De bestuurscommissie is daar een verlengstuk van en gezamenlijk maken we ons hard voor de belangen van West. In het gebiedsgericht werken is de Stopera de producent van de film die wij in West regisseren.

Wat is West?

West is vrijzinnig, bruisend, divers, een plek voor verrassende ontmoetingen. West is creatief en koestert haar rafelrandjes. Het is die mengeling die het voor veel bewoners zo leuk maakt. Hier is de multiculturele samenleving volledig zichtbaar. Die diversiteit brengt ons verder. Verdraagzaamheid en solidariteit zijn daar een belangrijke schakel in. Dat is West.

De tien vierkante kilometers waarop we wonen, is één van de dichtstbevolkte stukken van Nederland. Dat levert een ongekende dynamiek en energie op, maar natuurlijk ook spanningen. West doet het goed. Dat geldt echter niet voor iedereen. Overlast van jongeren moeten we samen aanpakken. Ook de werkloosheid onder jongeren is in sommige wijken zorgwekkend. Daar besteden we veel energie aan. West helpt elkaar. We kijken naar elkaar om en leggen verbindingen. Voor elkaar. Met elkaar.

Om de Amsterdammer draait het. Als bestuurscommissie moeten we vooral naast de mensen staan. De bestuurscommissie zorgt voor vruchtbare aarde, voor genoeg zon en ziet toe op de watertoevoer. Kortom: wij zorgen voor de randvoorwaarden. De bewoners zaaien en oogsten zelf. Het stadsdeel geeft de vrijheid, maar vraagt ook verantwoordelijkheid terug. Dat vraagt om een cultuuromslag bij iedereen.

De buurt aan zet

De bestuurscommissie werkt niet meer van boven naar beneden. Nee, we zoeken de oplossingen steeds meer van onderop. Dat zijn vaak de beste ideeën. Dit betekent maximale ruimte voor bewoners en ondernemers om zelf hun wijk vorm te geven. Gebiedsgericht werken staat daarbij voorop. Dit doen we om verkokering tegen te gaan; problemen spelen zich namelijk niet af in de hokjes die de overheid bedenkt. Veiligheid, zorg, jeugd, welzijn, onderwijs, economie, openbare ruimte en groen zijn punten die elkaar versterken en die in hun samenhang bekeken moeten worden. Dat is die regisserende rol die de bestuurscommissie heeft. Ook handhaven doen we buurtgericht, om maximaal ruimte te geven aan initiatieven in de wijk. Dat betekent dat handhavingsambtenaren in een vroeg proces mee worden genomen in het proces.

De bestuurscommissie is de 'oren, ogen en handen' en zal, samen met bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties de prioriteiten per buurt formuleren en invullen, op basis van gebiedsanalyses. Hierbij is het belangrijk om flexibel te budgetteren en waar mogelijk gebruik te maken van vernieuwende instrumenten. Dat doen we bijvoorbeeld met de zogenaamde buurtenders, waarbij bewoners en ondernemers zelf inschrijven op projecten in de buurt. Wie het beste idee en onderbouwing heeft, krijgt de opdracht. De overheid besteedt het oplossen van bepaalde problemen dus uit aan diegene die dit het best kan aanpakken: bewoners, ondernemers, sociale firma's, welzijnsorganisaties of de overheid zelf. We gaan ook door met buurt budgetten. We willen de financiën beter inzichtelijk maken door bijvoorbeeld serious gaming, interactieve buurtbegrotingen, open data en infographics.

West experimenteert volop met vernieuwende instrumenten voor 'social engineering', zoals bijvoorbeeld right to bid, right to challenge en maatschappelijk aanbesteden. Dit doen we op alle terreinen: van veiligheid tot zorg en van welzijn tot openbare ruimte. Bijzondere aandacht gaat naar die groepen die wel graag willen, maar nog niet de juiste wegen weten te vinden. We werken samen met kennispartners, zoals bijvoorbeeld het nieuw op te zetten Amsterdam Metropolitan Solutions (AMS).

West loopt voorop in het experimenteren met instrumenten om burgers te betrekken bij politieke besluitvorming, zoals digitale platforms, op locatie vergaderen en het actief uitnodigen van burgers om mee te praten (fysiek of online). Inspraakmogelijkheden worden uitgebreid, verbeterd, gedigitaliseerd en periodiek geëvalueerd. Belangrijk is dat we medezeggenschap bevorderen en vereenvoudigen.

Samen

Ook in de bestuurscommissie zelf moeten we samen optrekken. Dat houdt in dat we inhoud boven macht stellen. Hoewel D66, PvdA en GroenLinks het dagelijks bestuur vormen, betrekken we ook de andere partijen volledig bij de beslissingen, altijd op zoek naar draagvlak. Wij stellen ook voor dat ieder commissielid een eigen wijk adopteert, als een soort ombudsman, zodat we echt de ogen, oren en handen van West kunnen zijn. We staan voor slow politics; het gaat erom elkaar te inspireren, samen op te trekken, samen oplossingen voor bewoners en ondernemers te vinden.

Veiligheid

Veiligheid is voor ons prioriteit. Veiligheid omvat veel aspecten van het leven. Hoewel uit diverse cijfers blijkt dat West veiliger is geworden, kunnen we niet verslappen. We willen dus doorgaan met de Buurt Praktijktteams. Bewoners werken samen met het stadsdeel en onder andere Bureau Jeugdzorg, politie, Openbaar Ministerie, Streetcornerwork, Spirit en de Reclassering Nederland om de sfeer in de wijken te verbeteren. Het team, waar natuurlijk ook de bewoners en de jongeren in zitten, zal zich vooral richten op problemen die te maken hebben met welke vorm van overlast dan ook. Dit willen we versterken. Ook straatcoaches en een integraal veiligheidsbeleid zijn van cruciaal belang. Een goed onderhouden openbare ruimte helpt het veiligheidsgevoel. Inbraakpreventie is een belangrijk aandachtspunt.

Het gaat ook om sociale veiligheid. Je moet kunnen zijn wie je wilt zijn. Discriminatoir geweld, in welke vorm dan ook, wordt altijd hard aangepakt. Iedereen is gelijkwaardig, ongeacht afkomst, geloof of seksuele geaardheid. Zonder veiligheid geen vrijheid.

Economie

Bedrijvigheid, werk en ondernemerschap zijn de zuurstof van een samenleving. In West gebeurt veel en in West kan veel. Ondernemerschap is één van de belangrijkste factoren. Het gaat om het verbinden van groepen, het zorgt voor een bruisende samenleving, voor werkgelegenheid, voor leefbaarheid. Uiteraard doen we er alles aan om de werkloosheid terug te dringen, zoals het bieden van stageplaatsen en vragen van onze opdrachtnemers hetzelfde te doen. Economische ontwikkeling werkt ook als een emancipatiemachine. Dat geldt voor alle doelgroepen, jongeren, vrouwen en werklozen. Een goed netwerk moeten we versterken. Dat moet optimaal zijn. Kunst en cultuur speelt daar een cruciale rol in, als verbinder, als aanjager, maar ook simpelweg voor de werkgelegenheid. Dit betekent dus niet dat kunst en cultuur altijd rendabel moet zijn.

Ondernemers moeten de ruimte krijgen. Regels en handhaving zijn belangrijke instrumenten om zaken in goede banen te leiden. Op beide terreinen willen we echter vooral een houding hebben van 'ja, mits' in plaats van 'nee, tenzij'. Een pragmatische opstelling vanuit het stadsdeel is belangrijk. De dienstverlening moet dan ook verbeterd worden. West streeft naar het afschaffen van bepaalde regels en het versoepelen van de handhaving op een aantal terreinen. Wij zetten ons in voor vergunningsvrij ondernemen voor alcoholvrije horeca. West wil mogelijkheden onderzoeken om soepeler om te gaan met bestemmingsplannen, vergunningssystematiek en openingstijden. Dit gaat natuurlijk altijd in overleg met buurten.

De kansenzones moeten uitgebreid worden naar bijvoorbeeld Kinkerstraat en Bos en Lommerweg, zodat die met Europees geld in de lift worden gezet.

Warenmarkten worden - in overleg met de centrale stad en marktondernemers - verzelfstandigd. West vraagt een pilot aan bij de Centrale Stad voor de Ten Katemarkt.

Festivals passen bij het bruisende karakter van West. Specifiek in het Westerpark geldt dat er goed gecommuniceerd wordt naar de buurt dat de opbrengsten van de festivals onder andere worden gestoken in het onderhouden van het park. Wel wordt het niveau van 2013 gehandhaafd, zowel qua decibelnormen als aantal toegestane festivals. West blijft in overleg met de buurt naar manieren zoeken om waar mogelijk de grasmat te ontzien en andere vormen van overlast aan te pakken. Bijkomende kosten zijn voor rekening van de ondernemers. Ook wil West zich inzetten voor het binnenhalen van beeldbepalende festivals, zoals bijvoorbeeld Cannabis Bevrijdingsdag.

Wonen

Waar je huis staat, leef je. De belangrijkste plek van je leven. West wil gemengde buurten met een goede balans tussen sociale woningbouw, middel dure - en dure woningen, tussen huur- en koopwoningen. Voor elke fase in het leven moet er een geschikte woning zijn. Dat betekent dat we moeten blijven bouwen en maatwerk per buurt leveren. Bij nieuwbouw, verkoop van sociale woningbouw, splitsen en samenvoegen, staat de gemengde buurt voorop. Speciale aandacht is er voor jongeren- en ouderenhuisvesting. Zelfbouw en aandacht voor alternatieve woonvormen hebben onze aandacht. Er worden meer woningen gebouwd die relatief schaars zijn. Dat is goed voor de doorstroming. Alternatieve en tijdelijke invulling van kavels en leegstaande gebouwen wordt, waar mogelijk, gefaciliteerd met als doel een levendige buurt.

Duurzaam bouwen is het uitgangspunt. Het milieu is zeker in een dichtbevolkt stadsdeel als het onze een aandachtspunt. Het gaat dan om energieneutraal bouwen met duurzame materialen. Ook bij renovatie van panden is duurzaamheid een uitgangspunt. We willen kostenbesparingen voor de bewoners realiseren door energiebesparende maatregelen, met name bij corporatiewoningen.

West heeft veel unieke pareltjes van architectuur, die we graag beschermen. Toch willen we terughoudend zijn met het laten aanwijzen van wijken als beschermd stadsgezicht. Dit brengt namelijk extra woonlasten met zich mee voor de bewoners, plus dat bijvoorbeeld zonnepanelen dan niet mogen.

Jongeren en onderwijs

West is een jong stadsdeel. De jongeren zijn de toekomst. In West moet je je volledig kunnen ontplooien. Wie van goede wil is, krijgt alle ruimte. Diegene die het verziekt, wordt hard aangepakt. West wil investeren in brede talentontwikkeling. Dat betekent dat we ons inzetten voor vrijetijdsbesteding, naschoolse activiteiten en jongerenparticipatie.

Scholen zijn een belangrijke maatschappelijke partner voor de bestuurscommissie. West wil waar mogelijk scholen de keuze geven om schoolpleinen openbaar of toegankelijk te maken om grotere en groene openbare pleinen te laten ontstaan. Scholen zijn aanjager en verbinder van een buurt en hebben een rol in de talentontwikkeling van onze jongeren. Ook weekendscholen, bibliotheken en huiswerkbegeleidingsinstituten hebben voor jongeren een grote functie. Het stadsdeel wil een spin in het web zijn. Om taalachterstanden weg te werken, worden ouders gestimuleerd om gebruik te maken van voorschoolse educatie. West biedt ruimte voor een pilot voor peuterscholen waar kinderen met en zonder taalachterstand samen spelen. Cultuur- en milieueducatie wordt gestimuleerd.

Zorg en welzijn

We moeten solidair zijn en solidariteit bevorderen. We willen sociaal isolement, bijvoorbeeld onder ouderen, en armoede doorbreken. Een samenleving is een web van netwerken van individuen. Mensen zonder netwerken of met fragiele netwerken lopen grote risico's op isolement. Het is een belangrijke oorzaak van kwetsbaarheid. Het ontwikkelen van persoonlijke netwerken en het verwerven van vaardigheden daartoe verdienen daarom alle steun. Hiervoor willen we middelen inzetten die emancipatie bevorderen. 'Ontmoeten' an sich is geen doelstelling. Subsidiëring van projecten kan als positief bijeffect sociale cohesie hebben, maar sociale cohesie kan niet de primaire reden zijn dat we iets subsidiëren. We bieden binnen het welzijnswerk volop mogelijkheden voor eigen initiatief van bewoners en kleinschalige initiatieven, van sociale firma's tot wijkondernemingen. Ook experimenteren we met vernieuwende instrumenten zoals de buurttender.

Goede zorg moet in de buurt zijn. De wijkverpleegkundige wordt daar de spil en werkt nauw samen met de sociale wijkteams. Voor de kwetsbare groepen hebben we stevige vangnetten nodig. Dat wordt de komende jaren de uitdaging. Jeugdzorg, werk en inkomen en zorg aan langdurig zieken en ouderen worden van de rijksoverheid overgeheveld naar de lokale overheden. West wil er op toezien dat die decentralisaties goed landen. Om dat te doen werken we buurtgericht en bevorderen we experimenten om de samenhang tussen zorg, welzijn, jeugdzorg en werk en inkomen te garanderen. Er mogen geen mensen tussen wal en schip raken. Hier ligt een grote uitdaging.

De bestuurscommissie is een partner van de centrale stad om goede zorg te organiseren. De basisvoorziening moet op orde zijn. Maar ook hiervoor geldt dat kleinschaligheid en buurtgericht werken essentieel zijn, bijvoorbeeld in de vorm van buurtkamers. Mantelzorgers en vrijwilligers, ondersteund door professionals, hebben hier een grote rol in. De 'dragende samenleving', waar we naar elkaar omkijken, is hierbij uitgangspunt. Ook hier wil het stadsdeel de noden en behoeften in kaart brengen.

Openbare Ruimte

Het stadsdeel blijft verantwoordelijk voor de inrichting, (her)profilering en onderhoud van de parken, de pleinen en de straten van West. Dat doen we met iedereen, bewoners, ondernemers en gebruikers. Participatie, coproductie en zelfbeheer zijn uitgangspunten. Leidend is dat we buurtgericht werken. De openbare ruimte moet schoon, heel en veilig zijn. De buurtcoördinator is de schakel tussen bewoners, gebruikers en het stadsdeel.

Fietsers krijgen meer ruimte. Het aantal fiets parkeerplekken wordt fors uitgebreid op plekken waar dat volgens de gebiedsanalyses het hardst nodig is. Aangezien de ruimte in West beperkt is, moeten we naar creatieve oplossingen zoeken en meer inzetten op het weghalen van fietswrakken. West onderzoekt in overleg met de buurt, de aangrenzende stadsdelen en de centrale stad de mogelijkheden naar nieuwe doorgaande fietsroutes.

Met verkeersmaatregelen wordt gewerkt aan veiligheid, doorstroming en het verminderen van CO2 uitstoot en fijn stof. Extra aandacht besteden we aan gevaarlijk gedrag van verkeersdeelnemers. West zet in op 30 kilometer-zones, drempels, eenrichtingsverkeer en andere maatregelen om buurten autoluw te krijgen.

De openbare ruimte in West is zeer schaars. De kwaliteit van de openbare ruimte staat voorop. Daarom wordt de nadruk gelegd op vergroening om de leefbaarheid te vergroten. De mogelijkheden voor elektrisch rijden en carsharing worden fors uitgebreid. In de toekomst zullen bewoners steeds meer aan de Ring moeten parkeren, om met andere vervoersmiddelen hun weg te vervolgen. Om mensen hiertoe te stimuleren, worden mensen persoonlijk benaderd. De vrijgekomen ruimte op straat wordt in nauw overleg met de buurt opnieuw ingericht, waarbij fiets parkeren prioriteit heeft.

Het beheer en onderhoud van de openbare ruimte gebeurt duurzaam en diervriendelijk. West richt zich op het vergroten van de biodiversiteit, de afname van fijn stof en het stimuleren van stadslandbouw. Duurzame initiatieven van bewoners worden zoveel mogelijk gefaciliteerd. West bevestigt en versterkt de ecologische waarde van de Brettenzone.

West zoekt naar mogelijkheden om het beheer van de openbare ruimte te verbeteren en/of goedkoper te maken door gebruik te maken van zelfbeheer, sociale firma's en bedrijven. Om West schoner te krijgen, gaan we door met de hotspotsaanpak. Het scheiden van afval wordt nog meer gestimuleerd door de plaatsing, de capaciteit en de inzamelfrequentie van afvalcontainers aan te passen op de behoefte van de buurt.

Dit zijn onze ambities voor West, het meest bruisende en vrijzinnige stadsdeel van Amsterdam. Er zijn veel kansen. Maar ook problemen. Samen pakken we dat op. We willen meer ruimte voor West. Hatseflats. Let's go.

Pieter Rietman (D66), Jeroen van Berkel (PvdA), Fenna Ulichki (GroenLinks), Gerolf Bouwmeester (D66), Melanie van der Horst (D66), Bjørn Lanser (D66), Anne Janssen (PvdA), Floris Vels (PvdA), Yvette Hofman (GroenLinks), Bernadette Vieverich (GroenLinks)

Appendix

Op weg naar nieuwe democratie

Piratenpartij, D66, PvdA en GroenLinks hebben gezocht naar manieren om elkaar op te zoeken en te leren van elkaars ideeën. Zo kan ruimte worden gegeven aan de Piratenpartij, één van de winnaars van de verkiezingen. De Piratenpartij acht zich niet gebonden aan de startnotitie, bijvoorbeeld - maar niet uitsluitend - omdat er op onderdelen als 'veiligheid', 'jongeren en onderwijs' en 'openbare ruimte' fundamentele verschillen zijn. De Piratenpartij zal dit toelichten in de bestuurscommissievergaderingen. Het staat de Piratenpartij altijd en overal vrij om naar eigen inzicht en geweten te handelen. Wel zijn de Piratenpartij, D66, PvdA en GroenLinks gezamenlijk met de volgende aanvulling op de startnotitie gekomen:

Het vertrouwen in politieke instituties en partijen kalft af. Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014 bracht in Amsterdam maar 50,1 procent van de kiesgerechtigden een stem uit. De kwaliteit en legitimiteit van beleid worden continu bevroegd. West wil een voortrekkersrol spelen in het vergroten van de invloed van bewoners op beleid en zoekt naar nieuwe vormen van participatie en democratie, zo willen we:

- ~ Adviserende 'stromende' democratie invoeren om burgers uit te dagen met nieuwe voorstellen te komen, zoals met het maken van een gebiedsanalyse
- het verder uitbouwen van buurtbegrotingen voor openbare ruimte en groen waar een goede vertegenwoordiging van de bewoners in een burgerforum het laatste woord heeft.
- ~ we gaan aan de slag met burgerfora. Onderwerpen kunnen worden aangedragen door bewoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en het Algemeen Bestuur
- ~ Experimenteren met het invoeren van een buurtbudget om te komen tot preventieve maatregelen op het gebied van veiligheid.

Pieter Rietman (D66), Jeroen van Berkel (PvdA), Fenna Ulichki (GroenLinks), Gerolf Bouwmeester (D66), Melanie van der Horst (D66), Bjørn Lanser (D66), Anne Janssen (PvdA), Floris Vels (PvdA), Yvette Hofman (GroenLinks), Bernadette Vieverich (GroenLinks) en Jelle de Graaf (Piratenpartij).